

מסורת הש"ס

(א) וערכין ה' ושי"ג,
(ב) וסנהדרין טו,
(ג) ויבמות נט. ב"ק יב. ב"ב
(ד) ק"ג. (ד) ב"מ ק:
סנהדרין טו. שניעות מה:
(ה) ולקמן מ"ה. (ו) וסנהדרין
כד. (ז) קדושין כג.
(ח) וערכין טו. ושי"ג,
(ט) ולקמן מ"ה. (י) וירקא
פרשה יא ב. (יא) ושי"ג
מ"ה. (יב) ודף נ"ח.
(יג) ושי"ג. (יד) ודף מ"ה.
(טו) ז"ל לשמואל מ"ב
(טז) ושי"ג מוס' סנהדרין ס"ח:
ד"ה קטן. (יז) פ"א ושא"ל,
ועי' רש"י ורש"י (יח) ושי"ג
העב' מוס' חולין לז. ד"ה
אמר רבא ומו' קדושין כג.
ד"ה ושי"ג.

גליון הש"ס

גמ' מר סבר בגוזה דמי.
ע' נדרים ד' דף ע"ב וזר
דף ע"א:

מוסף רש"י

יש דברים שהם
בקרע. מחזירים
לקרע. ואין בקרע.
אלא ממטלטלין (סנהדרין
טו). ונשבעין עליהן
(שבת טז). ר"מ
מחזיר. שבעה (ב"ח פ'
לשבע על השאר שהיה
מקנה הטענה. אפי' דין
נשבעין על הקרקעות,
כדלפינו נשבעת הדינים
(מב). הלא כיון דאין לייבץ
לקרע דעומדות ליבץ
הן. כדמיון ר' יוסי בר
מינה פלוגמיהו, ככלורות
דמיין ונשבעין (סנהדרין
טו). הרי הוא בקרע.
ואין נשבעין עליהן (ב"ח
פ'). אבל הכי. שער,
כמה דקאי אשבוזי
משבחה. הלכך אפילו ר"מ
כשר כרען ספירה ליה
לשבעין (טו). כענין כל
המחזיק בהן זכה בהן.
אפילו לאחר זמן (קדושין
כג). אין לו תקנה. אפילו
כשר (קדושין טו).

מוסף תוספות

א. וטעמא משום דגדול
יש לו יד לזכות לעצמו,
אבל קטן שאין לו יד
לזכות לעצמו וזכין
בעבורו. רש"י.
ב. אשכחן וכו' דאית
לזכו וכו'. מוס' הל"ה.
ג. ורבנן סברי דקטנים
כבר זכו בהם שמים. מוס'.
ד. ומיהו ר"ת
בעצמו היה דוחה הוא
דפליג ר' יוחנן התם
דקאמר יאת הבית הגדול
בית שמגדלין בו תפלה,
אף שמגדלין בו תפלה
קאמר, להכי מייחז מרב"ל
לדור פפא דאמר איפסא
לא הוי לא כרב"ל ולא כר'
יוחנן. מוס' חולין לז. ד"ה
אמר רבא.

השולח פרק רביעי גיטין

ל"א.

הא מני ר"מ היא דאמר אין אדם מואיל דבריו. להקדש לנטלה דמיא
(ערכין דף ה). המעריך פחות מכן חדש ר"מ אומר נותן דמיא דלדס
יודע שאין ערך לפחות מכן חדש וגמר ואמר לשם דמים הכא נמי יודע
שאין עבד ראי לא להקדשה ולא לנזין וכיון דנלשון הקדש אקדשה

הא מני ר"מ היא דאמר אין אדם מוציא דבריו
לבטלה ה"ג מסתברא דקתני סיפא וכן הוא
שהקדש עצמו עושה ואוכל שלא הקדש
אלא דמיא אי אמרת בשלמא ר"מ היא שפיר
אלא אי אמרת רבנן היא בשלמא עבדו לרמי
קאי אלא איהו לרמי קאי לימא כתנאי
המקדש עבדו אין מועלין בו רבן
שמעון בן גמליאל אומר מועלין בשערו מאי
לא בהא קמיפלגי דמר סבר קדוש ומר סבר
לא קדוש ותסברא האי מועלין בו ואין מועלין
בו האי קדוש ואינו קדוש מיבעי ליה אלא
דכולי עלמא קדוש והכא בהא קמיפלגי דמר
סבר עבדא במקרקעי דמי ומר סבר כמטלטלי
דמי אי הכי אדמיפלגי בשערו ליפלגו בגופו
אלא דכולי עלמא עבדא במקרקעי דמי והכא
בשערו העומד ליגזו קמיפלגי * מ"ס בגוזה דמי
ומר סבר לאו בגוזה דמי לימא הני תנאי כהני
תנאי דתנן ר"מ אומר יש דברים שהם
בקרע ואין בקרע ואין חכמים מודים לו כיצד
עשר גפנים טעונות מסרתי לך והלה אומר
אין אלא חמש ר"מ מחייב וחכמים אומרים
כל המחזיר לקרע הרי הוא בקרע וא"ר יוסי
בר' חנינא ענבים העומדות ליבצר איבא
ביניהו דרבי מאיר סבר יבצורות דמיין ורבנן
סברי לאו יבצורות דמיין אפי' תימא רבי
מאיר עד כאן לא קאמר ר"מ התם אלא
בענבים דכמה דקיימין מיכחש כחשי אבל
הכא ככמה דקאי אשבוזי משבחה כי סליק ר'
חייא בר יוסף אמר להאי שמעתא דרב קמיה
דר' יוחנן א"ל אמר רב הכי והוא לא אמר הכי
והאמר עולא אמר ר' יוחנן והמפקיר עבדו
יצא לחירות וצריך גט שחרור הכי קאמר ליה
אמר רב כוותי ואיכא דאמרי לא סיימוה קמיה
א"ל ולא אמר רב צריך גט שחרור ור' יוחנן
למעמיה דאמר עולא א"ר יוחנן המפקיר עבדו
יצא לחירות וצריך גט שחרור גופא אמר
עולא אמר ר' יוחנן המפקיר עבדו יצא לחירות
וצריך גט שחרור איתיביה ר' אבא לעולא
גר שמת ובבזו ישראל נכסיו והיו בהן
עבדים בין גדולים ובין קטנים קנו עצמן בני
חורין אבא שאול אומר הגדולים קנו עצמן
בני חורין קטנים כל המחזיק בהן זכה בהן
וכי מי כתב גט שחרור לאלו אמר ר"מ היא
מדרבנן כדלא גמרי אינשי שמעתא וטעמא
מאי אמר רב נחמן קסבר עולא עבדו דגר כי
אשתו מה אשתו משתלחה בלא גט אף עבדו
משתלחים בלא גט אי הכי אפי' ישראל נמי
אמר קרא יוהנחנלחתם אותם לבניכם אחריכם
לרשת אחוזה אי הכי המפקיר עבדו ומת נמי
אלמה * אמר אמימר המפקיר עבדו ומת אותו
העבד אין לו תקנה דאמימר קשיא אמר רבי
יעקב בר אידי א"ר יהושע בן לוי הלכה כאבא
שאול אמר ליה רבי זירא לרבי יעקב בר אידי
בפירוש

ישראל שמת נמי לא
המפקיר עבדו. דמו
ליכא חלה לבניו. ומת. לא ליבעי גט שחרור להפקיע אסורו דהא מית ליה וצני לא זכו בהן מעולם. אין לו תקנה. כדמפרש
לקמן י' דכיון דהפקירו פקע ממוניה מניה ואסורא הוא דפס לבעלים עליהן וכי מית אין זו ירושה להוריש לבניו הלכך אין לו מי שמיירונו בגט:
גט עבדו נמי לא צעי גט: א"ה. ישראל שמת נמי לא
המפקיר עבדו. דמו
ליכא חלה לבניו. ומת. לא ליבעי גט שחרור להפקיע אסורו דהא מית ליה וצני לא זכו בהן מעולם. אין לו תקנה. כדמפרש
לקמן י' דכיון דהפקירו פקע ממוניה מניה ואסורא הוא דפס לבעלים עליהן וכי מית אין זו ירושה להוריש לבניו הלכך אין לו מי שמיירונו בגט:

הא מני ר"מ היא. הכא משמע דרז דלא כר"מ והא דאמר בפ"ק
דערכין (דף ה). האומר ערך כלי עלי נותן דמיא כר"מ וכן בפ'
האומר משקלי עלי (ס"ה). דתנן ערך ידי ורגלי עלי לא אמר כלום ואמר
רז עלה נותן דמיה ומפרש לר"מ אליבא דר"מ קאמר וליה לא ספירא

ליה ואע"ג דבסוף פ"ק דסנהדרין (דף
טו). גזי הערכין המטלטלין מפרש רז
באומר ערך כלי עלי כר"מ לא ספירא
ליה הכי וכי האי גוונא אשכחן דרש
אלמנה מונית (כמוזות דף טו). דבעי
למיימר טו שמואל דהיזנות מנן וכאנשי
יהודה אע"ג דבסוף נערה שנתפתמה
(ס"ה ד). אמר שמואל הלכה כלאנשי
גליל: עבדא במקרקעי דמי.
ולכך אין מועלים בו דאין מעילה
במחזור דפ' הנהגה (מעילה יח):
ימנעו מעילה חטא חטא ממחזרה
והא דאמר בפ' המוכר את הספינה
(ב"ב ע"ט). הקדש צור מלא מים
מועלין בו וצמה שצמחו לא כמו
שפי' שם רבינו שמואל שהניע חפציו
בצור דהא אין מעילה במחזור אלא
כשעקר מן הצור חוליא ונהנה
ממנה:

קטנים כל המחזיק בהן זכה
בהן. דאין להן יד
לזכות בעצמן וכן דפרק מי שמת
(ב"ב קטו). גזי פלוגמא דזינן לקטן
ואין זינן לגדול * ואע"ג דלית ליה
זכיה צמיאא כדאמרינן בהנזקין
(לקמן נט). היינו מדרבנן מפני דרכי
שלוס והכל לא שייך ההוא טעמא
ואי"ת דפרק לולל ועברה (סוטה מו):^א
אמר לא ליקני אינש לולל לניוקא
צ"ט ראשון דניוקא מקני קני אקנוי
לא מקני וליכא למיימר דהתם דפיקח
כגון צור ורקו אגוז וטעול דהא
פ"ק דקדושין (דף כג). דההוא עובדא
דא"ל שוף לי מסכאי משמע דהוה צו
דעת וקאמר התם איכא דלמרי קטן
הוה וי"ל דדעת אחרת מקנה אותם
שאינן: * ובי מי כתב גט שחרור
צ"ל. אלא לא צעי גט להמיר צנת
חורין והיינו כשמואל דאמר מי שאין
לו רשות רבו עליו אינו קרי עבד
וטעמא דאזא שאלו דקטנים דחשיב
רשות רבן עליהן כיון שאין להן
יד בעצמן:

אלמה אמר אמימר בו. וא"ת מאי
אי הכי כ"ש דלשמואל
תקשי דלמיימר וי"ל דהא לא קשיא
ליה משום דשמואל תנאי היא דפרק
החולין (יבמות מ"ה). וצפרק בתרא דניזר
(דף סג): אלא הא קשיא ליה אי תמיא
דלמיימר דלא כר' יוחנן רציה ולהכי
נמי לא מצי למיפרך לאמיימר
מדרבנן י"ל דאזא שאלו דלמיה מוקי להו
כההוא תנא דלית ליה דשמואל אלא
איהו סבר כההוא תנא דפליג עלייהו
וסבר דלדידיה צריך גט שחרור ואין
לו תקנה:

הלכה כאבא שאול. אומר ר"ת
דהלכה כר"ז לנגזי רבי
יוחנן כדמוכח דפרק בתרא דמגילה
(דף ס). דאמר כוותיה דרז פפי
מסתברא דאמר ר"ז צ"ל צית הכנסת
מותר לעשותו צית המדרש ואע"ג דר'
יוחנן פליג עליה התם דייק מדר' יהושע בן לוי דהלכה כרז פפי צ"ל:
מה
כדמפרש
אין לו תקנה. כדמפרש
לקמן י' דכיון דהפקירו פקע ממוניה מניה ואסורא הוא דפס לבעלים עליהן וכי מית אין זו ירושה להוריש לבניו הלכך אין לו מי שמיירונו בגט:
בפירוש

עין משפט
גזר מצוה

סו א מ"י פ"ו מהלכות
ערכין ה' כ סמג
עשין קלז:
סו ב מ"י פ"ה מהלכות
מעילה ה' י:
סו ג מ"י פ"ה מהל'
טוען ה' ד סמג
עשין זה טוען ח"מ סימן
דס סעף ב:
סו ד מ"י פ"ה מהל'
מעילה ה' י:
ע ה מ"י פ"ב מהל' וזכיה
הלכה ח סמג עשין פפ
טור ש"ע י"ד סי' רסו
סעף פה טוען ח"מ סי' מ'
ערה סעף כט:

תורה אור השלם

1. והתנחלתם אתם
לבניכם אחריכם לרשת
אחיהם ולעלם בדם
תעבדו ובאחיכם בני
ישראל איש באחיו לא
תורה בהן פקדו:
ויקרא כה מו

פסקי ר"ד

וכן אמר עולא א"ר יוחנן
המפקיר עבדו יצא לחירות
וצריך גט שחרור איתיביה
ר' אבא לעולא גר שמת
ובבזו ישראל את נכסיו
והיו בהן עבדים בין
גדולים בין קטנים קנו
עצמן בני חורין אבא
שאול אומר גדולים קנו
עצמן ב"ח קטנים כל
המחזיק בהן זכה וכי מי
נשאלות אבא גר שאין לו
רשות חירות לאלו: אמר
רב נחמן קסבר עולא עבדו
דגר כאשרו מה אשתו
נשאלות בלא גט אף
עבדו משתלחים במיתה
בלא גט פי' אין הפקר
לדאור מיתה דומה
לדאור דמחיים דעבר
אייתקש לאשה דגמר לה
לה דכתיב או חופשה לא
תן לה וכתב לה
כחכ בה חירות מה אשה
אינה יוצאה מחיים בלא
גט ולאחר מיתה יוצאה
ה"ה הכי נמי עבד: אי הכי
ישראל נמי אמר קרא
והתנחלתם אותם לבניכם
אחריכם אבל גר שאין לו
יורשים יוצא במיתה רבו
א"ר יעקב בר אידי אריב"ל
הלכה כאבא שאול דאמר
קטנים כל הקדוש בהן זכה
שאין להן יד לזכות
בעצמן: ור' חייא בר אבא
א"ר יוחנן אין הלכה כאבא
אמר לה לעבדיה שלוח לי
והאמיטניהו לגו
ביתאי איכא דאמרי גדול
הוה זה פירש למיתה וזה
פירש לעבדות ואיכא
דאמרי קטן הוה וכאבא
שאול דאמר קטנים כל
המחזיק בהן זכה: